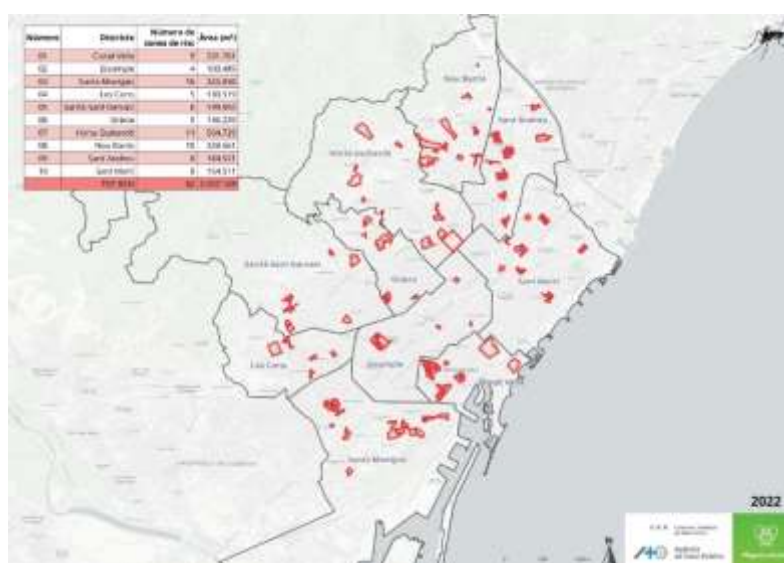

Barcelona intensifica la vigilància de mosquits en 82 zones de risc i amplia la protecció dels col·lectius més vulnerables

- El monitoratge anual de l'ASPB determina les zones on s'intensifiquen les tasques de prevenció en el marc del Programa de vigilància i control de mosquits de la ciutat, vigilants especialment elements de risc a l'espai públic susceptibles d'acumular aigua.
- Aquest any s'han ampliat les variables que fan referència a les desigualtats socials, incorporant els entorns de les escoles i les residències de persones grans als criteris de selecció de les zones de risc.
- L'any 2021 ha estat un any de baixa activitat de mosquits determinada pel clima sec i càlid.

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) identifica cada any els espais públics de la ciutat amb elements de risc on potencialment poden proliferar els mosquits i on poden representar un problema, amb l'objectiu principal d'eliminar punts de cria i evitar la seva proliferació. Així doncs, des d'abril a novembre s'intensifica la vigilància i prevenció en aquests espais i s'intervé on se'n detecta activitat. Per l'any 2022 s'han establert 82 zones de vigilància a la ciutat en les quals es fa un seguiment continuat durant aquest període i s'actua de manera primerenca.

Aquest mapa s'elabora a partir de la recollida sistemàtica de dades del Servei de Vigilància i Control de Plagues Urbanes (SVIPLA), tenint en compte diversos aspectes com l'activitat registrada durant l'any anterior, els entorns de zones de risc epidemiològic (hospitals, clíniques, centres del viatger, etc.), i les desigualtats socials en salut. Enguany, pel que fa als criteris relacionats amb les desigualtats socials, l'ASPB amplia la protecció dels col·lectius més vulnerables incorporant com a variable per a la prioritització les zones properes a centres escolars per a infants de 3 a 5 anys i les residències de persones grans.

Zones de risc d'activitat de mosquits. Barcelona 2021-2022

La manera més eficient de controlar la proliferació de mosquits és evitar que es reproduïxin, i això s'aconsegueix eliminant els seus llocs de cria. Aquesta estratègia de prevenció és l'element principal del Programa de vigilància i control de mosquits que executa l'ASPB i que està dirigit especialment a reduir la presència del mosquit tigre (*Aedes albopictus*) i del mosquit comú (*Culex pipiens*) a la ciutat, així com els riscos que pot comportar el mosquit tigre en la possible transmissió de malalties importades. Les altres línies de treball són l'atenció a les incidències ciutadanes, la vigilància d'arbovirosis com el virus del Zika, del dengue, del chikungunya o el virus del Nil Occidental, i la divulgació i sensibilització ciutadana. A més, durant tot l'any l'ASPB també fa un seguiment continuat per vigilar la possible arribada de mosquits invasors i estudiar el possible efecte del canvi climàtic sobre l'estacionalitat dels mosquits.

Baixa activitat de mosquits determinada per un clima sec i calorós l'any 2021

Un aspecte important en els mosquits és la seva dependència de la temperatura i precipitació, que condicionen el seu cicle biològic i la seva activitat, un efecte que s'aguditzava amb el canvi climàtic. El 2021 es va caracteritzar per ser l'any menys plujós des que hi ha dades a la ciutat de Barcelona, i el 4t registre de temperatura més càlid. Aquest escenari va fer que l'any 2021 hagi estat un any amb uns nivells d'activitat de mosquits baixos, sent els mesos d'abril i agost on s'ha detectat una activitat més elevada a les trampes de monitoratge.

En els espais públics, els punts de cria de mosquits més productius són els embornals (sifònics o sorrencs) i les fonts ornamentals o naturalitzades. El 2021 l'ASPB va realitzar 26.973 revisions d'elements de risc urbans, va detectar activitat en 406 i va efectuar més de 4.400 tractaments amb larvicides biològics que no tenen cap efecte sobre el medi ambient ni sobre la salut de les persones. En aquest sentit, cal destacar que l'estreta col·laboració amb Barcelona Cicle de l'Aigua SA (BCASA) i la Direcció d'Espais Verds i Biodiversitat de l'Ajuntament és bàsica per coordinar l'aplicació de mesures adreçades a reduir els punts de cria a la via pública, i millorar així la convivència ciutadana.

Fruit d'aquesta col·laboració destaca el pla de millora dels embornals sorrencs que s'està duent a terme amb BCASA a partir d'una prova pilot feta amb èxit l'any 2019. Es tracta d'una petita modificació de l'estructura d'aquest tipus d'embornals que fa que no acumulin aigua i, per tant, elimina la possibilitat que esdevinguin llocs de cria. Fins ara, se n'han modificat 113, prioritzant anualment aquells embornals que han tingut més activitat. La mesura s'emmarca dins del Pla Clima de l'Ajuntament de Barcelona on participa activament l'ASPB, i forma part d'una línia d'acció de mesures d'adaptació al canvi climàtic. Els resultats de la prova pilot han estat recentment publicats en un [article científic*](#).

La col·laboració ciutadana és clau per evitar la proliferació de mosquits

En el marc del Programa, l'ASPB també atén les incidències ciutadanes relacionades amb la presència de mosquits, contactant amb la persona afectada, fent inspeccions a la via pública, aplicant mesures preventives, correctores i de control si calen, fent un seguiment continuat fins a la resolució de la incidència i assessorant sobre les mesures a aplicar a la propietat privada. El 2021 va rebre i atendre 190 incidències comunicades a través dels diferents canals de l'Ajuntament de Barcelona. En les inspeccions a la via pública es va detectar al voltant d'un 24% d'activitat.

Cal destacar que la majoria de focus de cria de mosquits a la ciutat es troben a les propietats privades (jardins, terrasses, patis, etc.). Per això, s'ha d'insistir en la necessitat d'implicació de la ciutadania. Totes i tots podem contribuir a evitar la proliferació de mosquits fent petites rutines a casa. De fet, fer una revisió cada 5 o 7 dies de les zones exteriors per no acumular aigua és la mesura més senzilla i eficaç pel seu control. Aquest gest és especialment rellevant en el cas del mosquit tigre que aprofita petits basals d'aigua per reproduir-se. Una femella pot pondre en una setmana fins a 200 ous en petits recipients com gerros, cubells, testos o joguines, per tant, vigilar-los, retirar-los, buidar-los o posar-los cap per vall és clau per reduir els seus punts de cria.

De forma complementària, l'ASPB rep també informació de la ciutadania recollida per la plataforma de ciència ciutadana MosquitoAlert. El 2021 es van gestionar 88 comunicacions de punts de cria i adults i es va detectar activitat en un 13,8%.

La recerca aplicada, el valor afegit en l'estratègia de vigilància i control de mosquits

Entre les línies estratègiques del Servei de Vigilància i Control de Plagues de l'ASPB s'inclou també la recerca aplicada com a eina fonamental de millora continua de les tasques que es realitzen des del servei. Per això, l'ASPB lidera i participa en diversos projectes de recerca locals, nacionals i internacionals.

El passat 1 de juny, en concret, es va posar en marxa IDAlert (*Infectious Disease decision-support tools and ALert systems to build climate Resilience to emerging health Threats*), amb participació de l'ASPB. Es tracta d'un projecte finançat per la Unió Europea en el marc del programa *Horizon Europe* que té l'objectiu de desenvolupar nous indicadors, sistemes innovadors d'alerta primerenca i eines eficients que ajudin a la presa de decisions per a la prevenció de transmissió de malalties per part de vectors zoonòtics com els mosquits.

A més de millorar els sistemes de vigilància, IDAlert avaluarà els costos, l'eficàcia, els beneficis i la viabilitat política de les mesures i estratègies d'adaptació per millorar la resiliència climàtica dels sistemes de salut a Europa, tenint en compte les desigualtats socials en salut.

Entre les mesures que s'avaluaran es troba precisament els efectes sobre la salut que representa la modificació dels embornals sorrencs que ha dut a terme Barcelona. Els bons resultats obtinguts suposen una millora dels sistemes de control de mosquits, però també del benestar de les persones.

El consorci inclou 19 organitzacions de Suècia, Alemanya, França, Espanya, Grècia, Països Baixos, Itàlia, Regne Unit i Bangladesh, amb persones expertes i referents mundials en una àmplia gamma de disciplines, com ara la zoonosi, l'epidemiologia de malalties infeccioses, les ciències socials, la intel·ligència artificial, el medi ambient, l'economia i les ciències ambientals i del clima.

Barcelona, 20 de juliol de 2022

Més informació:

Programa de vigilància i control de mosquits de Barcelona. Informe 2021

Programa de vigilància i control de mosquits de Barcelona. Tot el què cal saber

*Article de referència resultats de la modificació d'embornals: Montalvo, Tomas, et al. "Effectiveness of the Modification of Sewers to Reduce the Reproduction of Culex pipiens and Aedes albopictus in Barcelona, Spain." Pathogens 11.4 (2022): 423.